

Jubilejni zbornik ob 60. Študijskih dnevih

Publikacija o Dragi v prenovljeni obliki s QR-kodami, pričevanji in razmišljanji

PIŠE
PRIMOŽ STURMAN

Jesenski študijski dnevi Draga so že tradicionalno uvod v novo sezono Društva slovenskih izobražencev. Vsako novo izvedbo srečanja je doslej spremljal tudi zbornik preteklih. Ker je letošnja Draga jubilejna, in sicer že šestdeseta po vrsti, so pri založbi Mladika in DSI-ju sklenili študijskim dnevom posvetiti posebno publikacijo. Ta je precej različna od tistih, ki smo jih bili vajeni v preteklih letih. Doslej so namreč Dragini zborniki prinašali prepise uvodnih pozdravov, vsebine predavanj, okroglih miz in debat. Z razvojem spleta in možnostjo pretočnega predvajanja ter shranjevanja pa so se pokazale nove možnosti. Pomislimo le, kako zahtevno in naporno je bilo prepisovanje z magnetofonskih trakov. Že kar nekaj časa so vsebine Drage na razpolago tudi na spletu. Še posebej v času pandemije covida-19 se je uveljavilo prenašanje dogodkov po spletnih pretočnih kanalih in njihovo shranjevanje. Ker je Draga na sporedu v posebnem časovnem obdobju ob koncu poletja oz. začetku jeseni, so zasedanja tudi v času pandemije potekala v prisotnosti, nemalo njenih sledilcev pa je tedaj izkoristilo možnost sledenja dogajanju prek

spleta, pa tudi kasnejšega ogleda. Tudi lanska Draga se je odvila po običajnem razporedu od petka do nedelje. V prvem delu zbornika s skupnim naslovom *Poslanstvo Drage* bomo tako našli kratke povzetke predavanj in okroglih miz, v začetku vsakega razdelka je natisnjena tudi QR-koda, ki jo je mogoče odčitati z računalnikom, pametnim telefonom ali tablico. Ta nas bo v nekaj trenutkih preusmerila do posnetka srečanja, ki je na razpolago na spletu. Z razliko od zvoka na magnetofonskem traku imamo odslej na razpolago tudi videoposnetek, dodatna prednost spleta pa je ta, da je mogoče nemoteno preskakovati po časovnici dogodka. Obsežnejši, drugi del knjige pa je namenjen pričevanjem in razmišljanjem tistih, ki so Drago v preteklih desetletjih oblikovali. Spomnimo naj, da se je prvo srečanje pod tem geslom zgodilo leta 1966 v istoimenski vasi nedaleč od tedanje italijansko-jugoslovanske meje, po slabem desetletju pa se je Draga preselila v park Finžgarjevega doma na Opčinah, kjer poteka še danes. Študijski dnevi so bili tudi v času enoumja v matici priložnost za neposredno soočanje mnenj med različnimi vizijami sveta, slovenstva in življenja na splošno. Draga je bila torej do leta 1990 nekakšen svobodni slovenski parlament in je bistveno prispevala k rahljanju

režimskega primeža. Dejansko ga ni pomembnejšega imena, ki bi ne nastopilo v Dragi. Svoje zapise so prispevali danes še živeči pričevalci in pričevalke, zato je ta razdelek nujno okrnjen. Bralce pa naj spomnimo, da obstaja o Dragi še vrsta drugih publikacij, med katerimi naj omenimo približno deset let staro raziskovalno študijo Igorja Omerze z naslovom *Karla – Udba o Dragi*. Pred tremi desetletji pa je nastal jubilejni zbornik *Svobodni mikrofoni Drage*. In še bi seveda lahko naštevali. Svoje misli in besede o Dragi so v najnovejši zbornik prispevali sedanji predsednik Društva slovenskih izobražencev Martin Breclj, hčerka njegovega ustanovitelja Jožeta

Peterlina Anka, dolgoletni, skoraj polstoletni predsednik DSI-ja Sergij Pahor, nekdanji politik in družbeni delavec Drago Štoka, predsednik prve demokratično izvoljene in osamosvojitvene vlade ter kasnejši evropski poslanec Lojze Peterle, udeleženec prve Drage in diplomat Valentin Inzko ml., predstavnik slovenske diaspore v Argentini in večkratni predavatelj Gregor Batagelj, prav tako pripadnica "argentinskega čudeža" Mirjam Oblak iz Buenos Airesa, univerzitetni profesor in predavatelj Andrej Fink, predstavnica mlade generacije in organizatorjev Drage mladih Ksenija Kosmač, sklop pričevanj in razmišljanj pa sklepata publicist in raziskovalec arhivov

tajne politične policije UDBE Igor Omerza ter dolgoletna novinarka večera Darka Zvonar Predan. Vsebinska preteklih Drag, ki je bila do pred nekaj leti natisnjena na uvodnem biltenu, kjer je zaradi vse daljše zgodovine zmanjkalo prostora, je natisnjena na zadnjih straneh zbornika. Posebej gre poudariti odlikovanje, in sicer red za zasluge, ki ga je Društvo slovenskih izobražencev pred desetimi leti prejelo iz rok tedanjega predsednika RS Boruta Pahorja. Pahor je Drago nato obiskal tudi v zadnjem letu svojega mandata (2022), letos pa se obiskovalcem študijskih dnevov obeta obisk in pozdravni nagovor sedanje predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar.